

קובץ
דברי תורה
ושיחות קודש

גליון ס'

פרשת בראשית

תשפ"ג

תוכן העניינים

- ליל ש"ק בראשית תשפ"ב
- סעודה שלישית בראשית תשפ"ב
- אחר הבדלה בראשית תשפ"א / הרה"ק מרוז'ין זי"ע

ניתן לקבל הגליון

בארה"ק

בני ברק

ביהמ"ד אמשינאוו רחוב חזון איש 78
ירושלים

אצל הרה"ח ר' זלמן לעווין שליט"א
ביתר

אצל הרה"ח ר' אברהם לאנדא שליט"א

בארה"ב

בארא פארק

ביהמ"ד אמשינאוו 4408-15th Ave.

וויליאמסבורג

ביהמ"ד אמשינאוו 144 Rodney st.

מאנסי

ביהמ"ד ווארקע 10 Maple ter.

לעייקוואד

אצל הרה"ח ר' ישראל נתן בוים שליט"א

מכון דברי תורה

להוצאת תורת רבוה"ק לבית אמשינאוו

מזלא טבא וגדא יאה

נשגד בזאת קדם ידידנו הדגול

הרה"ח יוסף יהודה ערליך שליט"א

מגדולי תומכי המכון

לרגל תת ה' שמחה במעונו, דיצה בארמונו

בהולדת בתו למזל טוב

יהי רצון שיוכה לגדלה לתורה ולהופה ולמעשים
טובים, ולרוות רוב תענוג ונחת דקרושה מכל יוצ"ח

ואלה יעמדו על הברכה

בעבור שנדבו הוצאות הגליון

הרה"ח נתן פנחס ערליך שליט"א

הרה"ח יוסף יהודה ערליך שליט"א

בארא פארק

לרגל שמחת הולדת הבת – הנכדה

הרה"ח ר' בעריש בודיק שליט"א

ביתר עילית

לרגל שמחת הולדת הבן

יו"ל ע"י מכון דברי תורה – אמשינאוו

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

amshinov40@gmail.com

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס

או במספר 03-7630585 שלוחה 8456

ליל שבת קודש

פרשת בראשית תשפ"ב לפ"ק

לבראותו במדת הדין וראה שאין העולם מתקיים והקדים מדת רחמים ושתפה למדת הדין. והיינו דכתיב בהמשך הכתובים, ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים. ומצינו בתפארת שלמה (ליקוטים) שהשיתוף ששיתף הקב"ה מדת הרחמים למדת הדין היינו ששיתף השבת לששת ימי המעשה. שבכל ששת ימי המעשה האדם מושך עליו ההשפעות מלמעלה ע"י אתערותא דלתתא וזה בחי' מדת הדין, שדנין אותו לפי מעשיו שהוא מתעורר בהם למטה, ובדרך זה אין קיום לעולם. אבל בשבת קודש אין צריך שום אתערותא, אלא כל ברכאין דלעילא ותתא ביומא שביעאי תליין, שיום השבת עצמו הוא גורם להשפיע טובות בלי גבול וזה מדת

בספה"ק בני יששכר (מאמרי השבתות ח') מביא טעם לאכילת דגים בשבת קודש, שנאמר במעשה בראשית ג' ברכות. ברכה לדגים, כמ"ש (בראשית א, כב) ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים וגו'. ברכה לאדם, (שם א, כח) ויברך אותם וגו' פרו ורבו ומלאו את הארץ וגו'. ברכה לשבת, (שם ב, ג) ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו וגו'. על כן האדם האוכל דגים לכבוד שבת מתברך בברכה משולשת, והחוט המשולש לא במהרה ינתק.

*

ברש"י עה"פ בראשית ברא אלהים. לא אמר ברא ה', שבתחלה עלה במחשבה

שנאמר 'אל הבל ואל מנחתו' שמשמע שגם הבל עצמו מצא חן, וכן בקין משמע שלא שעה הקב"ה לקרבנו וגם לא לקין עצמו, והלוא כאן קודם הרציחה עסקינן, ואיזה חיסרון נמצא בו.

ומבאר החיד"א (פני דוד אות י"ד) שקין נקרא שמו כך להורות שתפקידו בעולם היה לעבוד את ה', כמ"ש ותאמר קניתי איש את ה', שאמו נדרה שיהיה לעבודת ה', והוא לא שת ליבו לכוחותיו, והלך להיות עובד אדמה. ומשום הכי 'אל קין' עצמו 'לא שעה', כיון שקיבל מן השמים את הכוח לעבוד את ה', והלך ופירש להיות כאיש פשוט, על כן לא שעה אליו ה', וכן 'ואל מנחתו' לא שעה כיון שהפריש מן הגרוע, והוו ליה תרתי לרעותא.

משא"כ אחיו הבל, שמלכתחילה הופרש שיתעסק בעניני עולם הזה, ולכן נקרא שמו הבל שרומז לעניני עולם הזה

הרחמים, ועל כן בכח השבת יש קיום לעולם.

ובזה יומתקו דברי האוה"ח הק' (בראשית ב, ג) עה"פ כי בו שבת וגו' כי בשעת הבריאה לא ברא ה' כח בעולם זולת לעמוד ששת ימים, ובשבת קודש חוזר ה' ומשפיע נפש לעולם שיעור המקיים עוד ששה ימים וכן על זה הדרך, וזולת זה היום היה העולם חרב בגמר ששת ימים וחוזר לתוהו ובוהו, ובאמצעות שבת העולם עומד ומתקיים. ולפי דברי התפארת שלמה הטעם מבואר דשבת קודש כיון שהשפעתו הוא ע"י אתערותא דלעילא, על כן יש לו כח של רחמים להמשיך ששת ימים נוספים.

*

וישע ה' אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה. ולכאורה הול"ל וישע ה' אל 'מנחת הבל', ומה זה

הון, ומאידיך אצל קין נאמר שהיה עובד אדמה הלשון 'היה' מרמז לשמחה כנודע, היינו שהיה חביב בעיניו עבודתו הגשמית, ועשה אותו לעיקר, והיה רודף אחרי עניני עוה"ז, ולא היה לו שום צער בזה שאין סיפק בידו ללמוד ולעסוק במצוות.

*

במדרש (בראשית כב, ו) הקשה על הפסוק לפתח חטאת רובץ, ש'חטאת' הוא לשון נקיבה, ו'רובץ' לשון זכר, ומבאר שהיצר הרע בתחלה הוא תש כנקבה, ואם שומעין לו, הוא מתגבר כזכר. ומאריך המדרש בכמה עצות איך לא ליפול ברשת היצר, ונביא כמה דברים מהם.

אמר רבי עקיבא, היצר בתחלה דומה לחוט של עכביש ולבסוף נעשה כקלע הזו של ספינה, וכן בתחלה הוא נעשה

שהוא הבל הבלים. ומאחר שנולד בתכונות אלו, ועם כל זה נדב לבור להקריב לה'. על כן כתוב 'וישע ה' אל הבל', שאף שלא קיבל השגות מן השמים, שהרי נתיחד לעסקי עולם הזה, ועם כל זה עשה ככל יכולתו ונקרב אל האלוקים להקריב קרבן, לזה עלה הוא עצמו לרצון לפני ה', וגם אל מנחתו הראויה שהיתה משופרי דשופרי ולכן התקבלה ברצון, עכתו"ד.

מהרה"ק מרוזין זי"ע אי' שביאר את הכתוב ויהי הבל רועה צאן וקין היה עובד אדמה, שלכאור' שניהם שוים שעבדו עבודת חול של העוה"ז הגשמי, אך כשנתבונן נראה שנאמר אצל הבל 'ויהי' הבל רועה צאן, ואחז"ל (מגילה י:): כל מקום שנאמר ויהי הוא לשון צער, הכוונה בזה, שהבל היה מצטער על שאין לו זמן לעסוק בתורה, כי בתורת ה' חפצו, ועסק בכדי פרנסתו רק על דרך ההכרח, ובשעה שהיה יכול לעסוק בתורה היה שמח בה כעל כל

שעמד אברהם אבינו וראה שאין בו תוחלת התחיל מכתתו.

ונראה הפירוש בזה שהיצר מאיים על האדם שאם לא ישמע לעצתו, לא יהא לו פרנסה או שאר עניני עוה"ז, ואם נמשך אחריו, הרי הוא נופל ברשתו, אך מי שאינו פונה אליו, אינו יכול להזיקו.

א"ר אמי, 'אין יצה"ר מהלך ברחובות צדדיים', והיינו לאלה שאינם רוצים שייכות עימו, 'אלא באמצע פלטיא', היינו ברחובות הראשיים, 'ובשעה שהוא רואה אדם ממשמש בעיניו, מתקן בשערו, מתלא בעקיבו, הוא אומר הדין דידי', זה הוא שלי.

ובהמשך, אמר רבי סימון אם בא יצרך להשחיקך [לצחוק עליך] שמחהו בדברי תורה, ע"כ. ונוכל לפרש דבריו עפ"י דברי האבני נזר בהקדמה לספרו אגלי טל שבני אדם טועין מדרך השכל בענין לימוד תוה"ק ואמרו כי הלומד ומחדש חדושים ושמח ומתענג בלימודו אין זה

אורח ואחר כך הוא נעשה בעל הבית וכדומה.

א"ר תנחום בר מריון, יש כלבים ברומי היודעים לשדל ולרמות, שהולכין ויושבין לפני האופה, ועושין עצמן מתנמנמין, והאופה חושב שהכלב אינו ער, על כן אינו חושש להתנמנם, ובזו השעה הכלב שומט עיגול אחד של לחמים לארץ, ועד שמקבצין אותן הוא חוטף לחם, והולך לו, ע"כ. וזה רומז ליצה"ר, שבשעה שהאדם אינו חושש ממנו ומסיח דעתו, אזי הוא מפילו ברשתו.

א"ר אבא, היצר הזה דומה ללסטים שפוף וחלש, שהיה יושב בפרשת דרכים, ומאיים על כל מי שעובר לפניו ואומר הב מה דעלך, וכולם שמעו לו, עד שעבר פקח אחד וראה שאין בו תוחלת לגזול לו כלום, התחיל מכתתו. כך כמה דורות אבד יצר הרע - דור אנוש ודור הפלגה ודור המבול כיון

האדם אל ה', וזהו עוונותיכם היו מבדילים וגו' (ישעי' נט, ב), שהקליפה מקבל רשות להדחיקו, וכדמצינו בשם הרה"ק מלובלין (אגרא דפרקא אות א') על משארז"ל (חגיגה טו.) באלישע אחר, שיצתה בת קול ואמרה שובו בנים שובבים חוץ מאחר, יובן למשכיל, אילו היה משיב כיון שכן הוא אזי הנה הוא העת והעונה לעבדך עבודה שלימה אמיתית, כיון שאין כאן קיווי לתשלום שכר, אזי תהיה עבודתי רק לעשות נחת רוח לפני מי שאמר ונעשה רצונו, אילו היה משיב כזאת היה מכופר לו והיה מגיע למעלה גדולה, עכ"ד.

ובזה אפשר לפרש הפסוק כשהקב"ה שאל את האדם איכה, ענה ואמר, את קולך שמעתי בגן ואירא כי עירום אנוכי ואחבא. היינו שאחר החטא הרגיש מרוחק מהקב"ה, על כן שאלו ה', מי הגיד לך כי עירום אתה, המן העץ אשר צויתך לבלתי אכל ממנו אכלת. היינו שאמר לו איך הגעת לידי כך להרגיש

לימוד התורה כ"כ לשמה וכו' ובאמת זה טעות מפורסם, ואדרבא כי זה היא עיקר מצות לימוד התורה להיות שש ושמח ומתענג בלימודו ואז דברי תורה נבלעין בדמו, ומאחר שנהנה מדברי תורה הוא נעשה דבוק לתורה.

ומביא דבר נפלא מהזוה"ק דבין יצה"ט ובין יצה"ר אינן מתגדלין אלא מתוך שמחה (ראה זוה"ק פר' מקץ דף רב.), נמצא, שמי ששמח בדברים בטלים הרי הוא מגדיל את היצר ח"ו, ומי ששמח במצוה או בתורה הוא מגדיל את היצר טוב, על כן יש לעבוד את ה' מתוך שמחה.

*

כתיב בתהילים (קלט, ח) אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, כלומר שהקב"ה נמצא בכל מקום, אך לפעמים האדם אינו מרגיש שהוא סמוך להקב"ה מפני חטאיו, אך מצד האמת תמיד קרוב

של ריחוק, אך באמת האדם תמיד קרוב
הוא אצל בוראו, ובידו לשוב אליו בכל
עת ובכל שעה.

מרוחק, הלוא קרוב ה' תמיד אל יראיו,
אלא וודאי עשית איזה חטא, על כן
ניתנה רשות למשחית ליתן לך הרגש זה

סעודה שלישית

פרשת בראשית תשפ"ב לפ"ק

ועתה הוא אכן זמן של ב' ראשית, שיש התחדשות בשני הענינים, שהרי מנהגן של ישראל לסיים את התורה בשמחת תורה, ולכן יש לנו עתה התחלה חדשה של התורה, וכן הראשית וההתחדשות דישראל, אחר הימים האלו של עבודת התשובה מיראה וימי העבודה מאהבה, מעתה מתחילין בהתחדשות לעבוד את ה' בתורה ומצוות.

וכפי שמבאר כ"ק אזור"ר זצללה"ה באמרי קודש (מועדים), שעיקרן של הימים טובים, אינם לשעתם, אלא הוא כדי להשאיר רושם על כל השנה, ולכן מצינו שאף שבכל הימים טובים, אי אפשר לעשות את המצוה השייכת להיו"ט אלא בזמן היו"ט, כמו סוכה ומצה וכו', אך בשמיני עצרת שהוא סוף

בראשית ברא אלהים וגו'. וברש"י המקרא הזה אומר דרשינו, כי בדרך הפשט קצת קשה תיבת בראשית, ולכן דרשו חז"ל כאילו נאמר 'בשביל ראשית', דהיינו בשביל התורה שנקרא ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית. כ"ק אזור"ר זצללה"ה ביאר בשם אזור"ר הרה"ק מהר"ם זצללה"ה, דלכך נקראה התורה ראשית, דבכל פעם כשאדם מתחיל ללמוד הרי הוא אצלו כראשית, דבכל עת שממשמש בה מוצא בה טעם, ומבין פי' חדש בתורה, וכמו כן ישראל נקראו ראשית דבכל פעם שמקבלים על עצמם להתחיל בעבודת השי"ת, מקבלים כח חדש ממעל, להתחדש כקטן שנולד ע"כ.

יעזור השי"ת שנזכה לכח של ראשית
והתחדשות בתורה ועבודת ה', ולכל
השפעות טובות, ובמהרה ניגאל
ברחמים אמן.

כל המועדות של ירח האיתנים עושין
שמחת תורה, שמגיעין לשמחה ע"י
פקודי ה' ישרים משמחי לב, וזה אפשר
בכל מקום ובכל זמן, כי ע"י התורה
נוכל להמשיך את כל ההשפעות במשך
כל השנה.

אחר הברלה

פרשת בראשית תשפ"א לפ"ק

השבוע היארציית של הרה"ק מרוז'ין זי"ע, אא"ז הרה"ק מווארקע זיע"א נסע להרה"ק מרוז'ין פעם אחת ושמה פעמיים.

בנסיעה הידועה היה הרבי מווארקע ברוז'ין, קרוב לשבועיים, ונסע שם עם שני בניו הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינאוו וכן עם בנו ר' מענדלע ווארקער.

הרה"ק מווארקע זיע"א מאד הכניע עצמו אל הסב"ק מרוז'ין זיע"א, (אפי' שהיה צעיר ממנו). כאשר שאל אותו בנו הרה"ק ר' יעקב דוד מאמשינאוו זיע"א אודות התבטלותו הגדולה להסב"ק מרוז'ין זיע"א, אמר לו: 'וכי איך לא אתבטל לפני יהודי כזה שבעת ווען א יוד געבט זיך א שניט אין אנדערע עק וועלט פיהלט עהר עס!'

ובשחזר לווארקע שאלו תלמידו הרה"ק ר' שרגא פיייוויל מגריצא זי"ע מה ראה שם ברוז'ין, אמר לו הרבי מווארקע שהתברר לו שהרה"ק מרוז'ין יודע מחשבות, מפני שכל דבר אשר הוא רצה לומר, הקדימו הרה"ק מרוז'ין באותו דבר ובאותה מחשבה, אך הר"פ לא נתפעל מכך (שזה יכולים על ידי טהרת המחשבה), אך כאשר הוסיף וסיפר אודות דרגתו באהבת ישראל שאין לו אח ורע, מזה כבר נתפעל ביותר.

הרה"ק מרוז'ין נסע במרכבתו יחד עם הרה"ק מווארקע, כאמור בנו הרמ"מ היה אז יחד עם אביו ברוז'ין, וביקש להצטרף אליהם, על כן התיישב במקום בעל העגלה, ורבי מענדיל זכה להנהיג את המרכבה עם שני צדיקי הדור,

באמצע הנסיעה שאל הצדיק מרוז'ין את הרה"ק מווארקיי מהיכן זכה לבן שכזה, נענה ואמר הרבי מווארקיי: מאוצר מתנת חינוך...

צדיקי בית אמשינאו נסעו לצדיקי בית רוז'ין והיה קשר אמיץ ביניהם. הרבי מווארקיי ובניו כאמור היו אצל הריזינער עצמו, הרה"ק רבי מנחם זי"ע נסע להרה"ק רד"מ מטשורטקוב בקביעות, והרה"ק רבי יוסף נסע להרה"ק ר' ישראל מטשורטקוב.

אכן, חותנו של הרה"ק רבי יוסף מאמשינאו, הנפש חיה, היה חסיד צאנז נלהב, הוא הרי היה בזיווג ראשון חתן אחיו של הרה"ק מצאנז, והיה קשור אליו ביותר.

כאמור הסתופף הרה"ק רבי מנחם מאמשינאו בצלו של הרה"ק רבי דוד משה מטשורטקוב. בבואו לטשורטקוב, באכסנייתו התנהג באדמורו"ת והלך לבוש בשבת בבגדי לבן כמנהגו, אך בבואו לפני הרבי מטשורטקוב לעריכת שולחנו, התנהג כחסיד ולבש את בגדי השבת הרגילים.

הרבי מטשורטקוב החשיב עד מאד את אאזמו"ר הרה"ק רבי מנחם זי"ע, ובכל עת בואו לשבות בטשורטקוב העמיד הרבי לרשותו אחד מחסידיו כגבאי שישמשהו. (וכן כיבדו הרבי בעלייתו 'שלישי' כנהוג בבית רוז'ין).

א גוטע וואך זכותו יגן עלינו.

